

Dział programu	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
I PÓŁROCZE I. Badam i poznaję przyrodę.	- opisz sposoby poznawania przyrody - wymień 4 zasady bezpieczeństwa podczas obserwacji i doświadczeń przyrodniczych - wymień 3 sposoby dokumentowania obserwacji - podaj przykłady przedmiotów wykonanych z substancji sprężystych, kruchych i plastycznych - wymień nazwy kierunków głównych i wyznacz je za pomocą kompasu	- wymień 3 przyrządy stosowane w poznawaniu przyrody i określ ich przeznaczenie (lupa, kompas, taśma miernicza, lornetka) - wymień 4 cechy dobrego przyrodnika - podaj przykłady przedmiotów wykonanych z substancji sprężystych, kruchych i plastycznych i omów ich zastosowanie w przedmiotach codziennego użytku - wyjaśnij, czym jest widnokrąg i opisz przebieg linii widnokręgu	- podaj przykłady wykorzystania 3 różnych zmysłów do prowadzenia obserwacji przyrodniczych; - wymień 3 różne źródła wiedzy o przyrodzie i opisz ich zastosowanie - wymień punkty, które powinna zawierać karta doświadczenia - wymień 3 stany skupienia substancji i określ ich właściwości - wyznacz kierunek północny w terenie za pomocą gnomonu oraz wskaż pozostałe kierunki główne	- podaj różnice między eksperymentem, doświadczeniem a obserwacją - wyjaśnij, do czego są potrzebne mapa i kompas - wykonaj kartę obserwacji dowolnego obiektu - podaj międzynarodowe skróty głównych kierunków geograficznych - wyjaśnij różne sposoby wyznaczania kierunków w terenie zależnie od warunków (pochmurny dzień, noc)	- podaj przykłady dwóch obiektów przyrodniczych, które można obserwować tylko przez mikroskop - podaj 4 zasady przeprowadzania doświadczeń - porównaj stopień oddalenia drobin i ich ruchy w różnych stanach skupienia substancji - podaj nazwy oraz polskie i międzynarodowe skróty pośrednich kierunków geograficznych
III. Obserwujemy pogodę.	- wymień 3 składniki pogody i podaj nazwy przyrządów służących do ich pomiaru - odczytaj wartości pomiaru temperatury stosując właściwe jednostki - podaj przykłady zastosowania termometru w różnych sytuacjach życia codziennego - opisz zasady bezpiecznego zachowania się podczas burzy,	- wyjaśnij, czym jest pogoda - wymień składniki pogody i podaj nazwy przyrządów służących do ich pomiaru - wskaż przykł. zależn. pomiędzy różnymi składnikami pogody - nazwij zjawiska pogodowe i opisz ich następstwa (burza, tęcza, deszcze nawalne, huragan, zawieja śnieżna) - opisz zmiany	- odczytaj na przyrządach i podaj jednostki pomiaru składników pogody: wilgotności, ciśnienia atm., prędkości wiatru i poziomu opadów - podaj przykłady opadów i osadów atmosferycznych oraz określ ich stan skupienia - wyjaśnij, co oznacza pojęcie: południe słoneczne	- prowadź dokładne codzienne obserwacje składników pogody przez 2 tygodnie stosując w notatkach odpowiednie symbole, jednostki pomiaru - opisz i porównaj cechy pogody w różnych porach roku - wyjaśnij, co to jest mapa pogody, opisz znaki na niej stosowane - wyjaśnij dlaczego cienie obiektów latem są	- podaj 3 przykłady wykorzystania prognozy pogody - przygotuj prezentację prognozy pogody dla 4 miast Polski z uwzględnieniem co najmniej 5 jej składników oraz wskazaniem głównych kierunków na mapie - wyjaśnij, od czego zależy długość dnia i nocy - wyjaśnij, dlaczego daty

	huraganu, zamieci śnież. - wskaż (w terenie, na schemacie) miejsca wschodu, zachodu i górowania Słońca w ciągu dnia i w różnych porach roku	w położeniu Słońca nad widnokreśłem w ciągu doby i w ciągu roku - wyjaśnij zależność między wysokością Słońca a długością i kierunkiem cienia	- wymień daty rozpoczynające poszczególne pory roku	najkrótsze, a zimą – najdłuższe	rozpoczynające pory roku nazywamy równonocami lub przesileniami
IV. Ja i moje ciało.	- opisz podstawowe zasady dbałości o ciało i otoczenie (skóra, jama ustna, okolice intymne oraz odzież, pomieszczenia, posiłki) - wskaż układy budujące organizm człowieka oraz narządy zmysłów (układ kostny, oddechowy, pokarmowy, krwionośny, rozrodczy, nerwowy) - opisz zmiany zachodzące w organizmie podczas dojrzewania płciowego - podaj 3 sposoby wnikania do organizmu czynników chorobotwórczych - podaj 3 przykłady sposobów zapobiegania chorobom - odszukaj na opakowaniach oznaczenia substancji szkodliwych dla zdrowia: drażniących, trujących, żrących i wybuchowych	- wymień układy budujące organizm człowieka i podaj ich podstawowe funkcje - wymień podstawowe zasady ochrony zmysłów wzroku i słuchu - wyjaśnij, na czym polega rozmnażanie się - opisz drogi wnikania czynników chorobotwórczych do organizmu - opisz sposoby zapobiegania chorobom - opisz zasady zdrowego stylu życia (w tym zdrowego odżywiania się) - opisz oznaczenia substancji szkodliwych dla zdrowia: drażniących, trujących, żrących i wybuchowych - przedstaw podstawowe zasady opatrywania uszkodzeń skóry	- wykaż doświadczalnie współdziałanie zmysłu smaku i węchu - wymień zmysły człowieka i określ ich rolę - wymień główne grupy czynników chorobotwórczych - podaj 3 przykłady groźnych chorób zakaźnych - wyjaśnij, co to są uzależnienia, podaj ich przykłady i opisz konsekwencje	- wymień 3 przykłady narządów należących do różnych układów i określ ich funkcje - omów budowę oraz funkcje męskiego i żeńskiego układu rozrodczego człowieka - uzasadnij cel odkażania i zabezpieczenia ran i skaleczeń skóry - wymień po 3 przykłady chorób wirusowych i bakteryjnych - zinterpretuj oznaczenia substancji szkodliwych dla zdrowia: drażniących, trujących, żrących i wybuchowych; wyjaśnij ich znaczenie - uzasadnij, dlaczego nie należy przyjmować używek i środków energetyzujących oraz zbyt długo korzystać z telefonów komórkowych	- wykaż komplikację budowy organizmu człowieka od struktur najprostszych do najbardziej złożonych - wymień rodzaje zagrożeń, przed którymi ostrzegają piktogramy na środkach i preparatach wykorzystywanych w domu i gospodarstwie oraz omów sposoby zabezpieczenia się przed ich oddziaływaniem - omów zasady bezpieczeństwa podczas uprawiania różnych dziedzin sportowych - wyjaśnij, jaka jest rola szczepionek przeciw chorobom zakaźnym - wykaż doświadczalnie, że alkohol wpływa szkodliwie na strukturę organizmów

II PÓLROCZE II. Środowiska życia organizmów.	- wskaż składniki przyrody ożywionej i nieożywionej w terenie - odróżnij na przykładach organizmy samożywne i cudzożywne - rozróżnij wody stojące i płynące oraz naturalne i sztuczne zbiorniki wodne, podając przykłady i nazwy - opisz drzewa iglaste i liściaste, podaj po 2 przykłady - podaj nazwy 3 krzewów w okolicy, opisz ich cechy - wymień nazwy 5 roślin zielnych z twojej okolicy - wymień nazwy 5 zwierząt z twojej okolicy - wymień zasady zachowania się w lesie - rozpoznaj pospolite grzyby jadalne i trujące na ilustracjach lub w terenie	- rozpoznaj główne formy terenu w okolicy - rozpoznaj i nazwij pospolite organizmy występujące w okolicy - podaj nazwy warstw lasu, opisz warunki w nich panujące; - nazwij podstawowe gatunki roślin i zwierząt żyjących w lesie oraz przyporządkuj je do odpowiednich warstw lasu - podaj różnice w sposobie odżywiania się organizmów samożywnych i cudzożywnych - opisz znaczenie grzybów - obserwuj i podaj nazwy typowych organizmów łąki i pola - podaj znaczenie łąk i pól - rozpoznaj i nazwij typowe organizmy wodne	- rozpoznaj rodzaje skał występujących w okolicy - podaj nazwy warstw lasu, porównaj warunki w nich panujące; - określ warunki życia w wodzie (nasłonecznienie, zawartość tlenu, opór wody) i wskaż wybrane przystosowania organizmów (np. ryby) do środowiska życia; - wymień nazwy 10 zwierząt żyjących w twojej okolicy, określając czy to ssaki, ptaki czy owady - omów środki ostrożności zachowania się w lesie, uzasadniając wypowiedź	- wymień rodzaje skał i podaj po 2 przykłady - wykonaj model pagórka i doliny rzecznej oraz nazwij ich elementy - wymień i opisz czynniki warunkujące życie na łądzie oraz przystosowania organizmów do życia; - omów przystosowania w budowie organizmów do zdobywania pokarmu; - omów przystosowania wybranego organizmu (np. ryby) do środowiska życia;	- opisz ukształtowanie terenu w okolicy szkoły - porównaj warunki życia w wodzie i na łądzie - opisz cechy lasu i podaj rodzaje lasów, zwłaszcza typowych w naszej okolicy - wykaż podobieństwa i różnice pomiędzy łąką a polem uprawnym - wyjaśnij różnice pomiędzy doliną a kotliną
V. Krajobraz wokół nas	- wskaż w terenie składniki środowiska antropogenicznego (związanego z działaniem człowieka) - oceń krajobraz naszej okolicy pod względem jego piękna oraz dziedzictwa kulturowego	- scharakteryzuj współczesny krajobraz najbliższej okolicy - wyjaśnij pochodzenie nazwy naszej miejscowości - wskaż miejsca obszarów chronionych, pomników przyrody, obiektów	- rozpoznaj i nazwij składniki środowiska antropogenicznego - opisz dawny krajobraz najbliższej okolicy, np. na podstawie opowiadań rodzinnych, starych fotografii	- rozpoznaj i nazwij składniki środowiska antropogenicznego oraz określ ich funkcje - określ zależności między składnikami środowiskami przyrodniczego i antropogenicznego	- opisz rodzaje i cechy krajobrazów antropogenicznych, podając uwarunkowania ich powstania - wyjaśnij, czym jest skansen i w jakim celu został utworzony

	i przyrodniczego - wymień 3 miejsca chronione w naszej okolicy	zabytkowych w najbliższej okolicy, uzasadnij potrzebę ich ochrony	- oceń zmiany zagospodarowania terenu wpływające na wygląd krajobrazu naszej okolicy	- wykaż różnice pomiędzy krajobrazem wsi i miasta - opisz krajobraz naszej miejscowości	- opisz działania, które możesz podjąć w celu ochrony przyrody w naszej okolicy
VI. Korzystamy z mapy	- odczytaj informacje z planu i mapy, posługując się legendą - wskaż na planie i mapie miejsce obserwacji i obiekty w najbliższym otoczeniu szkoły	- wyjaśnij, czym jest plan, mapa - podaj różnice między planem a mapą; - narysuj plany różnych przedmiotów	- wyjaśnij, co to znaczy narysować plan obiektu w skali np. 1:10, 1:30 - podaj 3 zawody, w których korzysta się z planów i map	- wykonaj i opisz szkic okolicy szkoły - opisz różne rodzaje znaków topograficznych podając po 3 przykłady - narysuj szkic drogi ze swojego domu do szkoły	- czym jest róża wiatrów - opisz 2 sposoby orientowania map i planów - korzystając z planu oraz mapy wielkoskalowej zaplanuj wycieczkę do wybranego rejonu Polski
VII. Na wycieczce	- rozpoznaj rośliny trujące oraz zwierzęta jadowite i inne stanowiące zagrożenie dla życia i zdrowia - opisz zasady bezpiecznego zachowania się podczas burzy, huraganu, zamieci śnież. - omów zasady bezpieczeństwa podczas wycieczki	- podaj zasady zachowania się i udzielania I pomocy w wypadku ugryzienia, użądlenia, oraz spożycia lub kontaktu z roślinami trującymi - wymień 4 cechy dobrego przyrodnika	- podaj rodzaje wypoczynku i określ zasady bezpieczeństwa z nimi związane	- określ 3 przykładowe niebezpieczeństwa związane z kontaktem ze zwierzętami	- omów skutki działania promieniowania słonecznego na organizm oraz zasady zapobiegania negatywnym skutkom tego działania

PRZYRODA 4 – WYMAGANIA EDUKACYJNE niezbędne do uzyskania śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych wynikających z realizowanego programu nauczania

Sposoby i formy sprawdzania osiągnięć uczniów

Prace pisemne w klasie			
Forma	Zakres treści nauczania	Częstotliwość	Zasady przeprowadzania
Sprawdziany – testy (30-40 min)	jeden dział obszerny lub dwa mniejsze działy	1 - 3 sprawdziany w półroczu	- zapowiadane przynajmniej z tygodniowym wyprzedzeniem - informacja o sprawdzianie zanotowana wcześniej w dzienniku lekcyjnym - sprawdzian poprzedza powtórzenie materiału nauczania
Kartkówki (do 15 min)	materiał nauczania z 2 - 3 ostatnich lekcji lub ściśle określonego zakresu	2 – 3 kartkówki w półroczu	mogą być zapowiedziane na poprzedzającej lekcji lub bez zapowiedzi
Praca na lekcji	lekcja bieżąca lub lekcje powtórzeniowe	2 – 3 prace w półroczu	uczeń samodzielnie pracuje z podręcznikiem lub innymi materiałami rozwiązując zadania w karcie pracy
Prowadzenie zeszytu przedmiotowego	zgodnie z tematami lekcji	nie mniej niż raz w roku	- zasady prowadzenia zeszytu przedmiotowego powinny zostać ustalone na pierwszej lekcji - ocenie podlega poprawność, kompletność notatek i zadań, w tym kart pracy
Odpowiedzi ustne			
Ustne sprawdzenie	materiał nauczania z trzech ostatnich lekcji	minimum jedna w półroczu	bez zapowiedzi
Pytania aktywne	lekcja bieżąca lub lekcje powtórzeniowe	częstotliwość dowolna, w zależności od predyspozycji uczniów	uczniowie sami zgłaszają się do odpowiedzi lub są wyznaczani przez nauczyciela ocena bdb za cztery prawidłowe odpowiedzi, na celujący uczeń odpowiada na dodatkowe pytanie
Referowanie pracy grupy	lekcja bieżąca lub lekcje powtórzeniowe	w zależności od metod pracy stosowanych na lekcji	należy zwrócić uwagę na to, aby w kolejnym referowaniu wspólnych prac zmieniały się osoby referujące
Praca w grupie	bieżący materiał nauczania	jedna lub dwie oceny w półroczu	- oceniane są efekty, aktywność, umiejętność pracy w grupie lub w parach - w ocenianiu można uwzględnić ocenę koleżeńską lub samoocenę
Przygotowanie do lekcji	materiał bieżący lub powtórzeniowy	jedna w półroczu	prezentacja na lekcji samodzielnie przygotowanych treści z zakresu określonego przez nauczyciela

1. Dodatkowe uwagi:

- Zapowiadane pisemne sprawdziany, testy i kartkówki są obowiązkowe.
- W przypadku nieobecności **usprawiedliwionej** uczeń jest zobowiązany napisać sprawdzian **w ciągu dwóch tygodni** od daty powrotu do szkoły.
- Jeżeli nieobecność jest nieusprawiedliwiona, uczeń przystępuje do pracy na następnej lekcji – decyduje nauczyciel.
- Uczeń ma prawo do **jednorazowej poprawy** każdej oceny bieżącej. Obie oceny są wpisywane do dziennika, a pod uwagę jest brana ocena poprawkowa, nawet jeśli jest niższa od poprawianej. Ocenę można poprawić w ciągu **dwóch tygodni** od wpisu oceny do dziennika. Termin poprawy należy uzgodnić z nauczycielem. W uzasadnionych sytuacjach nauczyciel może przedłużyć termin przystąpienia do poprawy.
- Przy ustalaniu oceny nauczyciel udziela uczniowi informacji zwrotnej – wskazówek do dalszej pracy.

PRZYRODA 4 – WYMAGANIA EDUKACYJNE niezbędne do uzyskania śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych wynikających z realizowanego programu nauczania

- Uczeń ma prawo być **nieprzygotowany** do odpowiedzi ustnej **raz** (przy 1h tygodniowo) lub **dwa razy w półroczu** (przy 2h tygodniowo). Nieprzygotowanie zgłasza nauczycielowi na początku lekcji, podczas sprawdzania listy obecności, zanim nauczyciel wywoła go do odpowiedzi.
- Kolejne nieprzygotowanie może zgłosić uczeń uczęszczający do dwóch szkół (np. muzycznej), w okresie odbywających się przesłuchań i egzaminów albo reprezentujący szkołę w pozaszkolnych konkursach lub zawodach sportowych.

2. Zasada samodzielności:

Podczas sprawdzania wiadomości i umiejętności wymagana jest **samodzielność odpowiedzi**, niedopuszczalne jest korzystanie ze ściągawek lub podpowiedzi – taka odpowiedź **nie jest** uznawana za poprawną.

3. Sprawdzenie i ocenianie sumujące postępy ucznia

Podsumowaniem edukacyjnych osiągnięć ucznia w danym roku szkolnym są **ocena śródroczna** i **ocena roczna**. Ocena klasyfikacyjna śródroczna i roczna jest ustalana w oparciu o wymagania edukacyjne dla danej klasy lub ucznia. Uwzględnia się zarówno oceny bieżące jak też zaangażowanie, możliwości oraz postępy indywidualne ucznia, a przy ocenianiu rocznym, także klasyfikacyjną ocenę śródroczną.

4. Warunki i tryb uzyskiwania oceny wyższej niż przewidywana na koniec roku

- Po uzyskaniu informacji o **przewidywanej ocenie** rocznej uczeń ma prawo ubiegać się o **ocenę wyższą** od przewidywanej (zgodnie z postanowieniami statutu szkoły).
- W tym celu uczeń lub jego rodzic (opiekun) zwraca się z prośbą do nauczyciela o sprawdzenie osiągnięć w zakresie wymagań edukacyjnych **na określoną ocenę. Termin składania tego wniosku określa statut szkoły.**
- Nauczyciel sprawdza, czy uczeń spełnia warunki określone w statucie i wyznacza termin sprawdzianu oraz zakres sprawdzanych wiadomości i umiejętności. Do tego czasu uczeń musi także przedstawić **kompletne notatki** w zeszytach przedmiotowym. Sprawdzian osiągnięć ma formę pisemną i zawiera zestaw zadań zgodnych z wymaganiami edukacyjnymi dla danej klasy lub dla danego ucznia na tę ocenę, o jaką uczeń się ubiega. Uczeń uzyskuje ocenę wyższą, jeżeli wykona poprawnie każde zadanie co najmniej w 60%, a ze wszystkich zadań uzyska co najmniej 90% punktów.

5. Sposoby i formy uzupełniania braków, jeżeli w wyniku klasyfikacji śródrocznej zostanie stwierdzone, że poziom osiągnięć edukacyjnych ucznia uniemożliwi lub utrudni kontynuowanie nauki w klasie programowo wyższej

Nauczyciel indywidualnie analizuje trudności ucznia i przygotowuje dla niego zestaw ćwiczeń obejmujących zakres wiadomości i umiejętności niezbędnych dla kontynuowania nauki w klasie programowo wyższej. Wspólnie z uczniem i jego rodzicami ustalany jest czas na doskonalenie tych wiadomości i umiejętności. Po upływie terminu przygotowania nauczyciel sprawdza uzupełnienie braków w formie ustnej lub pisemnej, w zależności od rodzaju stwierdzonych braków oraz indywidualnych potrzeb ucznia.

6. Zasady dostosowania wymagań edukacyjnych dla uczniów z dysleksją rozwojową i problemami w uczeniu się (na podstawie opinii poradni pedagogiczno- psychologicznej)

- Ucznia obowiązują wszystkie treści określone w podstawie programowej.
- Uczeń ma prawo do:
 - wyboru formy krótkiej odpowiedzi (pisemnie lub ustnie)
 - wydłużenia czasu pracy podczas sprawdzianu (do 1/3) lub dostosowanej formy tego sprawdzianu
 - innych dostosowań określonych indywidualnie na podstawie opinii poradni pedagogiczno-psychologicznej lub innej poradni specjalistycznej

7. Nauka zdalna:

W razie przejścia szkoły lub klasy na tryb nauczania zdalnego obowiązują te same zasady, stosuje się jedynie metody, formy i środki nauczania na odległość oraz uwzględnia wprowadzone przez szkołę procedury.